

Αναφορά από την 23η CIDOC CMR SIG και ISO/TC46/SC4/WG9 συνάντηση και τη 17η FRBR CIDOC CRM Harmonization συνάντηση

Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης το διάστημα 17-20 Μαΐου του 2011. Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των όσων συζητήθηκαν. Τα πρακτικά της συνάντησης θα δημοσιευτούν στο διαδικτυακό τόπο του CIDOC CRM [Σύνδεσμος: http://www.cidoc-crm.org/special_interest_meetings.html]

2011-05-17

Συζητήθηκαν θέματα μοντελοποίησης του FRSAD και η εναρμόνισή του με την οντολογία CIDOC CRM. Το εννοιολογικό μοντέλο FRSAD, το οποίο ασχολείται με το “aboutness” των έργων, δίνει έμφαση στις σχέσεις που αφορούν τα θέματα.

Οι 3 βασικές οντότητες του μοντέλου “Work”, “Thema” και “Nomen” αντιστοιχούνται ως ακολούθως:

FRSAD: Work = F1 Work

FRSAD: Thema = E1 Entity

FRSAD: Nomen = E41 Appellation

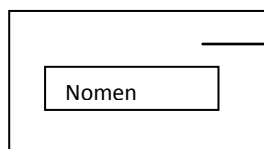
Σχετικά με την οντότητα “Thema” συζητήθηκαν τα εξής:

- Θα πρέπει να γίνεται διάκριση ανάμεσα σε ένα θέμα ως “propositional object”, εννοώντας κατά κάποιο τρόπο το ερμηνευτικό περιβάλλον ενός έργου, και στην αναφορά σε οποιαδήποτε οντότητα, χωρίς να προσδιορίζεται ένας συγκεκριμένος τρόπος κατά τον οποίο εμφανίζεται η οντότητα.
- Επιπλέον ζητήματα: α) αναφερόμαστε στο σύνολο του έργου ή σε ένα μέρος του; β) το “Thema” μπορεί να είναι οποιοδήποτε στοιχείο, καθώς δεν υπάρχουν περιορισμοί, γ) το “Thema” δεν είναι μια κλάση του “Work”, υπό αυτή την έννοια και την οπτική λοιπόν, το “Thema” αποτελεί περισσότερο μια σχέση παρά μια οντότητα.

Σχετικά με την οντότητα “Nomen”:

- Έγινε πρόταση να γίνει αναφορά στο CRM, και να γίνει προσθήκη στη κλάση E41 ενός παραδείγματος μη λατινικού συμβόλου (non-latin symbol)

Επίσης, συζητήθηκε η σκέψη να προστεθεί μια νέα οντότητα στο πρότυπο, το “Nomen expression” (ακόμα δεν έχει αποφασιστεί ποια θα είναι η τελική του ονομασία)

Τι ακριβώς θα ορίζει αυτή η νέα οντότητα;;; Την ύπαρξη ενός “Nomen” μέσα σε ένα τεκμήριο.

Στη συνέχεια ακολούθησε η αντιστοίχιση των γνωρισμάτων (attributes) των οντοτήτων.

Ενδεικτικά, αναφέρεται το εξής παραδείγμα για την οντότητα “Thema”:

- **Scope note** = E1 CRM Entity P3 has note: E62 String

Και τα εξής παραδείγματα για την οντότητα “Nomen”:

- **Type of nomen** = E41 Appellation P2 has type: E55 Type
- **Scheme** = E41 Appellation
FRSAD: Scheme = KOS, FRAD Authority file ∩ E32 Authority Document
(Να σημειωθεί ότι το E32 Authority Document δεν περιλαμβάνει τόπους και αυτό συνέβη διότι δεν υπήρχε κάποιο σχετικό παράδειγμα για να αναφερθεί. Συνεπώς θα πρέπει να γενικευτεί το E32, ώστε να περιλαμβάνει οποιοδήποτε KOS.)
- **Reference source of nomen** = E41 Appellation Rxx forms part of: Fxx (το Rxx είναι Expression subproperty of P106B forms part of)
- **Representation** = P2 has type: E55 Type
- **Language** = E33 Linguistic Object P72 has language: E56 Language
(Συζητήθηκε το εξής παράδειγμα: Martinus, Μαρτίνος, Martin → θεωρούνται το ίδιο nomen?? Ο κ. Ντερ υποστήριξε την άποψη ότι πρόκειται για τρία διαφορετικά nomens.)
- **Script** = P2 has type E55 Type
- **Script Conversion** = Fxx Nomen Use Statement: Rxx used script conversion: Fxx Script Conversion
(Αφορά σε διαφορετικούς κανόνες μετατροπής, π.χ. κυριλλικών σε λατινικά. Σε αυτό το σημείο ο κ. Ντερ έθεσε το ζήτημα αν πρόκειται για σχέση ανάμεσα σε 2 nomens ή ανάμεσα σε ένα nomen και ένα thema. Ο ίδιος υποστήριξε τη δεύτερη περίπτωση)
- **Audience** = Fxx Nomen Use Statement: is preferred by: E74 Group
- **Status** = Fxx Nomen Use Statement: Rxx specified by Fxx KOS: Rxx.1 has status...

Δημιουργία στο FRSADoo της οντότητας Fxx Knowledge Organization Systems

Θα πρέπει να τονιστεί εδώ το γεγονός ότι ένα KOS μπορεί να περιλαμβάνει κανόνες καταλογογράφησης αυτό όμως δε συνεπάγεται ταυτόχρονα ότι οι κανόνες καταλογογράφησης μπορούν από μόνοι τους να αποτελέσουν ένα KOS.

“Thema” to “thema” σχέσεις (properties)

Για τις “thema” to “thema” σχέσεις προτείνεται να γίνεται χρήση του SKOS/ βλέπε ISO2788 (ISO25964)

Ένα παράδειγμα αντιστοίχισης τέτοιας σχέσης είναι η ακόλουθη:

Whole-part = P106 has component

2011-05-18

Συζητήθηκαν θέματα μοντελοποίησης του FRAD και η εναρμόνισή του με την οντολογία CIDOC CRM.

Αναφέρονται ενδεικτικά τα ακόλουθα παραδείγματα:

- **FRBR Person = E21 Person**

FRAD:Person = union of E21 Person and FRAD: Persona and FRAD: Literary Character
→ Στο FRAD το Person είναι πιο ευρύ από το E21 Person του CRM και περιλαμβάνει και τα υπόλοιπα

(στο σημείο αυτό πραγματοποιήθηκε μια λεπτομερής συζήτηση σχετικά με τη διαφορά ανάμεσα στο person, persona και literary character, π.χ King Arthur → literary character, non historical part of time)

(Τα persons και persona θεωρούνται ότι έχουν δημιουργήσει έργα και έχουν καθιερωθεί ως δημιουργοί)

- **FRAD:Persona = Fxx Persona:** subclass of E74 Group
- **FRAD:Character = Fxx Character:** subclass of E28 Conceptual Object
- Έγινε η πρόταση να δημιουργηθεί ένα property για το FRAD:Person, το οποίο θα πρέπει να συζητηθεί περαιτέρω. Τα αντίστοιχα properties για τα character και persona είναι τα ακόλουθα:

Property Fxx Character Rxx is based on: E21 Person (or E39 Actor???)

Property Fxx Persona Rxx is based on: Fxx Character.

- **FRAD:Family = Fxx Family,** subclass of E74 Group (εδώ θα πρέπει να μπει μια σημείωση σκοπού η οποία θα ξεχωρίζει την οντότητα family από όλη την ανθρωπότητα. Πιθανότατα θα πρέπει το "birth" να λαμβάνεται ως η νόμιμη έννοια της διαδοχής)

- **FRAD:Corporate Body = union of F11 Corporate Body and FRAD CB\Fxx Fictitious Group** superclass of F11 Corporate Body

(ο προβληματισμός εδώ τίθεται στο εάν το Corporate Body στο FRAD και το FRBR είναι το ίδιο. Η ομάδα θεωρεί ότι το Corporate Body στο FRBR (F11) έχει πιο ευρεία έννοια από ότι στο FRAD. Επίσης, κάθε φανταστική οντότητα, φανταστική ομάδα ή οργανισμός (Fictitious Group) μοντελοποιείται ως εξής: Fxx Fictitious Group: subclass of E28 Conceptual Object)

Επιπλέον, διάκριση ανάμεσα σε type of activity και type of organization δε χρειάζεται να γίνει, καθώς αυτά πολλές φορές συγχέονται. Τέλος, η κανονικοποίηση των ονομάτων των τόπων δεν είναι στους σκοπούς του FRAD, ούτε ακόμα και αν πρόκειται να γίνεται στο πλαίσιο της περιγραφής των εκδοτών, οι φανταστικοί τόποι (fictitious places) αντιμετωπίζονται ως έννοιες (themata).

Στο σημείο αυτό παρατηρήθηκε το εξής: Το FRAD: Name και το FRSAD: Nomen είναι δύο εντελώς διαφορετικά πράγματα → $E41 \text{ Appellation} \supset \text{FRSAD Nomen} = F12 \text{ name} \supset \text{FRBR Name} \supset \text{FRAD Name}$. Έγινε η πρόταση να δηλωθεί το F12 ως ταυτόσημο με το FRSAD Nomen, υποκλάση του E41

- **FRAD Identifier = E42 Identifier = F13 Identifier** $\supset$ (union of FRAD Identifier and FRAD Control Access Point)

Συζητήθηκε εδώ ότι το FRAD Identifier δεν έχει γενικά κάποιο γνώρισμα το οποίο θα περιγράφει γενικά το string του. Αυτό θεωρήθηκε έλλειψη, οπότε και θα πρέπει να προστεθεί και να μοντελοποιηθεί.

- **FRAD Controlled Access Point = Fxx Controlled Access Point** subclass of F13
- **FRAD Rules = Υποκλάση του F43 Identifier,** η οποία να εφαρμόζεται σε κάθε Identifier type, είναι υποκλάση του E29 Design or Procedure. Δε χρειάζεται μοντελοποίηση.
- **FRAD Agency = F44 Bibliographic Agency** subclass of F11 CB.

Ιδιαίτερη συζήτηση έγινε για την **οντότητα Exx Floruit**, η οποία ορίστηκε ως εξής:
“Floruit means that the Actor so designated was active at a particular date or during a particular period. The type of floruit can be used to describe the type of activity the respective Actor was active”.

Η οντότητα αυτή θα πρέπει να προστεθεί και στο CRM.

Εν μέρει, συζητήθηκαν και τα εξής, τα οποία και παραμένουν ακόμα ανοικτά ζητήματα:

- Αν μπορούμε να έχουμε birth/death dates και Floruit dates ταυτόχρονα;
- Πώς χειριζόμαστε περιπτώσεις που μπορεί να έχουμε 2 Fl. dates;

Στη συνέχεια, ακολούθησε μοντελοποίηση των γνωρισμάτων για το person, ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:

- **Dates of Person:**
P98B was born: E67 Birth
P100B died in: E69 Death
P14B performed: Exx Floruit (or E7... has type: “Floruit”)
P12B was present at: E5 Event
- **Title of Person:**
P2 has type: E55 Type, (π.χ. κατηγορίες που προσδίδουν κάποιο επιπλέον γνώρισμα στα ονόματα, όπως “Pr.”, Mrs”)
- **Place of Birth:**
P98B was born: E67 Birth P7 took place at: E53 Place
- **Affiliation:**
P107B is current or former member of: E74 Group
“Cultural identity”: P2 has type: E55 Type
(Π.χ. El Greco “Spanish Painters”)
- **Address:**
Περιλαμβάνει και το E51 Contact Point, αλλά και το E45 Address:
a) P76 has Contact Point: E51 Contact Point (E45 Address subclass of E51 Contact Point)
b) P107B is current or former member of: E74 Group P76 has contact point: E51 Contact Point
c) P74 has current or former residence: E53 Place P87 is identified: E45 Address

2011-05-19

Συνεχίστηκε η συζήτηση σχετικά με θέματα μοντελοποίησης του FRAD και η εναρμόνισή του με την οντολογία CIDOC CRM.

Μερικά ακόμα γνωρίσματα για το person μοντελοποιήθηκαν, όπως ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- **Language of Person:**
P2 has type: E55 Type
Είναι δυνατόν να σχετίζεται και με το Floruit:

P148 performed: Exx Floruit (or E7... has type: "Floruit") P16 used specific object: E56 language / P32 used general technique: E56 Language
(προτιμάται να θεωρείται η γλώσσα ως μια μέθοδος για να δημιουργείται ένα Expression παρά ως εξής: P16 used specific object: E56 Language)

- **Field of Activity:**

P148 performed: Exx Floruit P2 has type: E55 Type

Profession/occupation:

P2 has type: E55 Type

Ακολούθησε η μοντελοποίηση των **γνωρισμάτων για το family**, ενδεικτικά πάλι αναφέρονται τα ακόλουθα:

- **Dates:**

P95B was formed by: E66 Formation

P99B was dissolved by: E68 Dissolution

P14B performed: Exx Floruit?? (or E7... has type: "Floruit")

P12B was present at: E5 Event

Ownership: 2 acquisition events

- **Places:**

P74 has current or former residence: E53 Place

P14B performed: Exx Floruit?? (or E7... has type: "Floruit") P7 took place at: E53 Place

- **Field of Activity:**

P14B performed: Exx Floruit P2 has type

(να συζητηθούν και να αναλυθούν περαιτέρω όλες οι έννοιες του Floruit)

- Όλα τα **properties του person** (εκτός από συγκεκριμένα birth/dates types), θα πρέπει να εφαρμόζονται επίσης και για τα families στο FRAD. Επίσης, όλα τα **properties του family** (εκτός από συγκεκριμένα types) θα πρέπει να εφαρμόζονται και στα corporate bodies.

Μοντελοποίηση των **γνωρισμάτων ενός item**.

- **Location of item:**

P55 has current location: E53 Place

P46B forms part of: E78 Collection

P46B forms part of: E78 Collection P55 has current location: E53 Place

P50 has current keeper: E39 Actor

P50 has current keeper: E39 Actor: P74 has current or former residence: E53 Place

- **Custodial history of item:**

P30B custody transferred through: E10 Transfer of Custody

Μοντελοποίηση ορισμένων **γνωρισμάτων ενός name**.

- **Type of name:**

Fxx Nomen Use Statement-use for-Thema P2 has type: E55 Type

Δε χρειάζεται περαιτέρω μοντελοποίηση.

- **Name String:**

P3 has note (P3.1 has type: "content"): E62 String

Rxx has content: E62 String

Εδώ συζητήθηκε το ακόλουθο παράδειγμα: Goethe, Johann Wolfgang (1756-). Στο FRAD αυτό δεν είναι name, αλλά control access point.

2011-05-20

Την τελευταία ημέρα της συνάντησης συζητήθηκαν ορισμένα θέματα που αφορούν το CRM, όπως:

- Η προσθήκη στην οντολογία νέων οντοτήτων, όπως είναι το *Floruit* (η περιγραφή (scope note) της οντότητας είχε ανατεθεί στο μέλος του DBIS κ. Λίνα Μπουντούρη, η οποία και την κατέθεσε στο sig crm, βλέπε σύνδεσμο: <http://www.ionio.gr/labs/dbis/Floruit%20dates.pdf>), στο οποίο έγινε αναλυτική αναφορά τις προηγούμενες μέρες και πιθανότατα της οντότητας *Name Use Statement*, η οποία θα συζητηθεί σε επόμενες συναντήσεις.
- Το πώς θα διαχειριστεί η ομάδα τα διάφορα extensions του CRM. Αποφασίστηκε ότι θα πρέπει να γίνεται διάκριση ανάμεσα στα μοντέλα που περιλαμβάνουν CRM έννοιες και εκείνα που αποτελούν επεκτάσεις συμβατές με το CRM. Όλες οι υπόλοιπες CRM εφαρμογές θα συνεχίσουν να αναφέρονται στη σελίδα του CRM. Αυτό που προβλημάτισε την ομάδα είναι πως θα ονομαστούν όλα αυτά τα μοντέλα που βασίζονται στο CRM, ίσως "Recommended models" ή "Reviewed models";
- Ο κ. Ντερ παρουσίασε στη συνέχεια ένα σχήμα με τίτλο "Harmonized EDM-CRM-FRBRoo", όπου διαφάνηκε η πολυπλοκότητα της αρμονοποίησης των 3 προτύπων. Ακολούθησε η παρουσίαση της RDFS version του CRM (η version όπου κάθε κλάση μεταφράζεται σε διάφορες γλώσσες). Αποφασίστηκε όμως στο site να παραμείνει η version με τα γλώσσα ουδέτερης μορφής. Επιπλέον, θα σχεδιαστεί και η RDFS version για το FRBR, η οποία και θα αναρτηθεί στο site της IFLA.
- Ακολούθησε η συζήτηση ορισμένων ζητημάτων σε ότι αφορά συγκεκριμένες κλάσεις και ιδιότητες της οντολογίας. Αναφέρονται ενδεικτικά τα ακόλουθα παραδείγματα:
 - Ζήτημα (αρ. 164): αφορά το πώς θα μοντελοποιηθούν τα primitive values, όπου εκφράστηκε η άποψη να δημιουργηθούν 2 νέα properties (P81.a, P81.b) →
Οπότε η πρόταση είναι να διαμορφωθούν ως εξής:
If P81b > P82a → end of begin, begin of end
P81b ≤ P82a → throughout
 - Ζήτημα (αρ. 172): η χρονικότητα των πνευματικών δικαιωμάτων (temporality of rights): πρόκειται για εννοιολογικό αντικείμενο, το οποίο δημιουργήθηκε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Έχει μια εγκυρότητα, η οποία είναι μια χρονική οντότητα, με διακριτές ημερομηνίες. Εάν βρεθεί κάποιο μοντέλο για αυτό, θα προστεθεί στο CRM specialization list.
 - Ζήτημα (αρ. 182): Από τη συζήτηση της μοντελοποίησης των προτύπων FRAD/FRSAD προέκυψε ότι λείπει κάποιο property που να συνδέει το E32 με το E41. Επίσης, να γίνει αλλαγή του πεδίων τιμών του P71 προς το E1 CRM Entity.
 - Ζήτημα (αρ. 188): η ιδιότητα P33 used specific technique (was used by) να γίνει ουδέτερη του υλικού.

Τέλος συζητήθηκαν αρκετές αλλαγές, τόσο ως προς την αναδιαμόρφωση του κεντρικού μενού του site, όσο και σε αλλαγές που αφορούν στην ενημέρωση των επιπλέον υποενοτήτων.